

ОБСЯГИ НЕЗАКОННИХ РУБОК,
ЗАДОКУМЕНТОВАНИХ
ЛІСОКОРИСТУВАЧАМИ УКРАЇНИ
У 2023 РОЦІ
(НА ПІДСТАВІ ПУБЛІЧНИХ ЗАПИТІВ)

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

РЕЗУЛЬТАТИ, ТЛУМАЧЕННЯ ТА ВИСНОВКИ ЦІЄЇ ПУБЛІКАЦІЇ В ЖОДНОМУ РАЗІ НЕ МОЖУТЬ ТРАКТУВАТИСЬ ЯК ТАКІ, ЩО ВІДОБРАЖАЮТЬ ПОВНУ КАРТИНУ СТАНУ СПРАВ У ВСІХ ЛІСОКОРИСТУВАЧІВ ДОСЛІДЖУВАНОГО РЕГІОНУ ТА ПОГЛЯДИ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ЛІСОВІ ІНІЦІАТИВИ І СУСПІЛЬСТВО».

ВИСЛОВЛЕНІ ДУМКИ НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО СПІВПАДАЮТЬ З ТОЧКОЮ ЗОРУ ВСІХ ВИКОНАВЦІВ, ПАРТНЕРІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ, ЯКІ ПІДТРИМУЮТЬ РЕАЛІЗАЦІЮ ЦЬОГО ПРОЄКТУ.

МАТЕРІАЛИ ПУБЛІКАЦІЇ ЗАХИЩЕНІ АВТОРСЬКИМ ПРАВОМ. ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ТЕКСТ ОФІЦІЙНО НЕ БУВ ВІДРЕДАГОВАНИЙ. КОПІЮВАННЯ ТА ПЕРЕДАЧА ЧАСТИН ЦІЄЇ РОБОТИ БЕЗ ПОСИЛАННЯ МОЖЕ БУТИ ПОРУШЕННЯМ ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС ДЛЯ ПОСИЛАННЯ:

ОБСЯГИ НЕЗАКОННИХ РУБОК, ЗАДОКУМЕНТОВАНИХ ЛІСОКОРИСТУВАЧАМИ УКРАЇНИ У 2023 Р. (НА ПІДСТАВІ ПУБЛІЧНИХ ЗАПИТІВ): АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ / ГО «ЛІСОВІ ІНІЦІАТИВИ І СУСПІЛЬСТВО»; Н.І.КАПЛЯ, Д.Ю.КАРАБЧУК, Т.С.ПИВОВАР – ПРОЄКТ ЛІСОВОЇ СЛУЖБИ США «БОРотьБА ІЗ НЕЗАКОННИМИ РУБКАМИ В УКРАЇНІ». – Л., 2024 – 59 С.

Виконали:

Капля Наталія

Карабчук Дмитро

Пивовар Тетяна

**Звіт підготовлено ГО «ЛіС» у рамках проєкту
«Боротьба із незаконними рубками в Україні»,
підтриманого відділом міжнародних програм
Лісової Служби США**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ “ЛІСОВІ ІНІЦІАТИВИ І СУСПІЛЬСТВО”

Основною метою організації є охорона та покращення стану навколишнього природного середовища, сприяння сталому розвитку та управлінню лісового господарства, підвищення екологічної свідомості та рівня життя громад через впровадження лісових і суміжних ініціатив. Організація розробляє та впроваджує ініціативи з метою захисту унікальних природних осередків, зміцнення стійких "зелених" практик, сталого розвитку та розвитку національної політики задля розбудови країни, в якій хочеться жити.

МІСІЯ ГО “ЛІС”:

Піклуватися про природу, оберігати лісові екосистеми, пропагувати екологічні цінності.

АНОТАЦІЯ

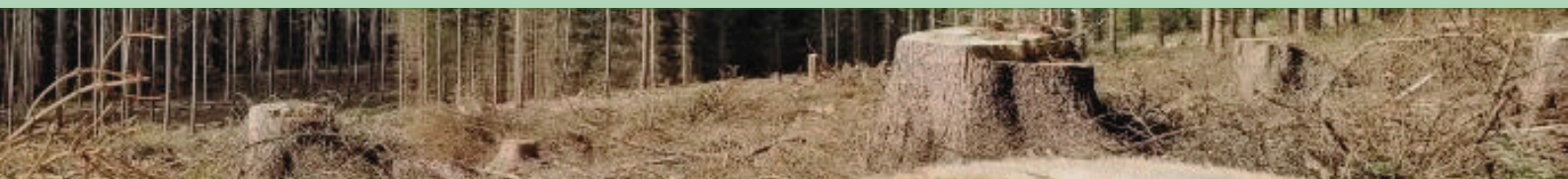
Проблема збору статистичної інформації про обсяги незаконних рубок на рівні всієї країни залишається невирішеною. Держлісагентство надає дані лише для 73% лісів, а решта лісокористувачів залишаються не охопленими статистикою.

ГО «ЛііС» вже 3-ій рік поспіль збирає дані про незаконні рубки та аналізує їх. Цей звіт містить аналіз обсягів незаконних рубок за 2023 рік, що були задокументовані та надані лісокористувачами, а також їх порівняння з попередніми роками. Задля отримання даних експерти ГО «ЛііС» ідентифікували лісокористувачів і вислали запити для отримання інформації про незаконні рубки. На основі отриманих відповідей була сформована база для наступного опрацювання. Повністю зібрати дані про обсяги незаконних рубок за 2023 рік не вдалось у зв'язку із військовою агресією росії, відсутністю публічної інформації про діючих лісокористувачів, проведеною децентралізацією та реформуванням лісової галузі.

Звіт включає дані

- Держлісагентства (на території, що контролює уряд України),
- частини комунальних лісів (18 підприємств у 7-ми областях),
- 10-ти установ ПЗФ Міндовкілля (у 5-ти областях),
- частини військових лісгоспів Міноборони (4),
- та інших лісокористувачів.

Решта відомств та лісокористувачів не надали відповідей або надали їх у неповному обсязі.

У 2023 РОЦІ ОФІЦІЙНО ЗАДОКУМЕНТОВАНО 3 30262 КУБ.М НЕЗАКОННО ДОБУТОЇ ДЕРЕВИНИ:

- 28 538,8 куб.м (94,3 %) у лісах Держлісагентства,
- 924,2 куб.м (3,1 %) у комунальних лісах,
- 545 куб.м (1,8 %) в лісах Міноборони,
- 208,1 куб.м (0,7 %) у лісах, підпорядкованих Міндовкіллю,
- 45,93 куб.м (0,2 %) сумарно в лісах інших лісокористувачів.

СУМАРНИЙ РІВЕНЬ ЗАВДАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ШКОДИ ВІД ВТРАТИ ДЕРЕВИНИ У 2023 РОЦІ СТАНОВИТЬ 703,9 МЛН ГРН:

- **580 млн грн** – у межах підприємств Держлісагентства,
- **49 млн грн** – в лісах Міноборони,
- **57,1 млн грн** – в установах Міндовкілля,
- **15 млн грн** – у комунальних лісогосподарських підприємствах,
- **2,9 млн грн** – сумарно у решти лісокористувачів.

Частка офіційно задокументованої незаконно добутої деревини від загального обсягу заготівлі деревини в Україні склала у 2023 році 0,2%. За період 2019-2022 рр. відбулося щорічне зниження рівня незаконних рубок, а у 2023 році рівень незаконних рубок зріс порівняно з 2022 роком.

Наше дослідження показало, що через відсутнє в Україні чітке законодавче визначення термінів «незаконна рубка» та «незаконно добута деревина» є значно ускладненою робота правоохоронних органів в розслідуванні кримінальних справ про незаконні рубки. ГО «ЛііС» внесла пропозиції змін до законодавства щодо цього питання. Крім того, відсутність уніфікованої обов'язкової форми звітності про виявлені незаконні рубки не дозволяє належно узагальнювати обсяги цих рубок на національному рівні, моніторити хід розслідувань та відсоток притягнення винних осіб до відповідальності. Ми пропонуємо уніфіковану форму для збирання такої інформації.

ГО «ЛііС» висловлює щиро вдячність усім відомствам та підприємствам за надання даних і сприяння дослідженню, а також за фінансову підтримку **Лісовій Службі США**.

ГО «ЛііС» та насамперед команда авторів будуть щиро вдячні за конструктивні пропозиції щодо удосконалення методики аналізу опублікованих даних. Свої пропозиції та відгуки надсилайте на електронну адресу організації: info@forestcom.org.ua.

ЗМІСТ

Список скорочень	7
Вступ	8
Мета та методика дослідження	10
<i>Особливості збору інформації про обсяги офіційно задокументованих незаконних рубок у 2023 р.</i>	12
Результати дослідження	15
<i>Обсяги офіційно задокументованих незаконних рубок у 2023 році</i>	15
<i>Частка незаконних рубок від легальної лісозаготівлі</i>	20
<i>Динаміка виявлення незаконних рубок</i>	21
<i>Збитки, завдані незаконними рубками</i>	25
<i>Невизначеність термінів «незаконна рубка» та «незаконно добута деревина»</i>	28
<i>Відповідальність за порушення лісового законодавства</i>	29
<i>Моніторинг розгляду кримінальних та адміністративних справ щодо незаконних рубок</i>	30
Висновки	35
<i>Позиція ГО «ЛііС» про внесення змін у законодавство щодо поняття «незаконні рубки»</i>	37
Використана література	42
Додатки	43
Додаток 1. Перелік запитів щодо обсягів незаконно добутої деревини, надісланих лісокористувачам	43
Додаток 2. Приклад запиту	45
Додаток 3. Відомості про незаконні рубки за 2023 р. від лісокористувачів, включені у звіт	47
Додаток 4. Уніфікована форма звітності для лісокористувачів про обсяги незаконних рубок (проект)	59

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АТ «Укрзалізниця» – Акціонерне товариство «Українська залізниця»

ДАЛРУ – Державне агентство лісових ресурсів України

ДЕІ – Державна екоінспекція

Держприкордонслужба – Державна прикордонна служба України

ДП – Державне підприємство

ДСНСУ – Державна служба з надзвичайних ситуацій України

ДУС – Державне управління справами

ЄДРПОУ – Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України

ЄС – Європейський Союз

ЗУ – Закон України

КМУ – Кабінет Міністрів України

Комунальні – лісокористувачі, де засновниками є органи місцевого самоврядування

ЛНДС – лісова науково-дослідна станція

МВС – Міністерство внутрішніх справ України

Мін'юст – Міністерство юстиції України

Міндовкілля – Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

Міноборони – Міністерство оборони України

Міносвіти (МОН) – Міністерство освіти і науки України

НААНУ – Національна академія аграрних наук України

НПП – Національний природний парк

ПЗ – Природний заповідник

ПЗФ – Природно-заповідний фонд України

Постанова КМУ №835 – постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року №835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних»

Укравтодор – Служба автомобільних доріг України

Укрдержстат – Державна служба статистики України

ФДМУ – Фонд державного майна України

ВСТУП

Незаконні рубки є значною проблемою, оскільки вони зумовлюють втрату значного ресурсного потенціалу, спричиняють економічні втрати, порушення екологічних функцій лісів, зокрема впливають на їхню здатність запобігати змінам клімату.

У контексті євроінтеграційних процесів України особливо важливою стає боротьба із нелегальними рубками лісів через вимоги та стандарти Європейського Союзу. Згідно з правилами ЄС, нелегально заготовлена деревина не повинна потрапляти на ринок ЄС. За оцінками експертів ЄС лісозаготівля в Україні має значні ризики щодо законності та потребує додаткових перевірок ланцюжка постачання під час експорту продукції із деревини, виробленої в Україні.

Необхідно зазначити, що сукупний об'єм офіційно визнаних незаконних лісозаготівель в Україні на національному рівні досі залишається невідомим, зокрема й у даних Укрдержстату (Державної служби статистики України), що є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі статистики. Дані про об'єми незаконних рубок є для лісокористувачів Держлісагентства (70% площі лісів) (Публічна доповідь, 2023), а для решти лісокористувачів дані не узагальнені.

Водночас незалежні організації та науковці, намагаючись заповнити цю прогалину, здійснюють власні дослідження та вказують на те, що обсяги незаконно заготовленої деревини можуть бути значно вищими та коливатись у діапазоні від 1-2% (за оцінками Світового банку) до 6-7% (за оцінками FORZA, 2008), а в окремих регіонах – від 20 % (Проект FLEG в Україні (у Карпатах та на Поліссі)) до 50% у Карпатах (Kuemmerle et al. 2009) порівняно із задекларованим щорічно обсягом законно заготовленої деревини. Такі різні оцінки пов'язані з тим, що наразі не існує однозначного прямого визначення терміна «незаконні рубки» в законодавстві України. У судовій практиці використовують таке визначення: «незаконною є порубка дерев і чагарників, вчинена: без відповідного дозволу; за дозволом, виданим із порушенням чинного законодавства; до початку чи після закінчення встановлених у дозволі строків; не на призначених ділянках чи понад установлену кількість; не тих порід дерев, які визначені в дозволі; порід, вирубку яких заборонено» (Постанова Пленуму Верховного суду «Про судову практику у справах

про злочини та інші правопорушення проти довкілля» № 17 від 10.12.200455 (абзац 2 частини 9 Постанови).

Наша організація проводить аналітичні дослідження обсягів офіційно задокументованих незаконних рубок в Україні впродовж останніх трьох років. Ми надсилаємо запити лісокористувачам, а потім аналізуємо їхні відповіді. У нас інформація ширша, але неповна, оскільки не всіх лісокористувачів вдається ідентифікувати і не всі надають відповіді на запити. Потрібно відмітити, що лісокористувачі надають дані переважно про самовільні рубки, здійснені без дозвільних документів. У нашому аналітичному звіті наведено облік незаконних рубок за визначеннями ст. 246 Кримінального кодексу України, ст. 64, 65, 65-1, 66, 67, 68 КУпАП, тоді як окремі дослідники включали більш широкий зміст у термін «незаконні рубки» (Гриник та ін., 2023; Ринок деревини, 2021).

Забігаючи наперед, зауважимо, що основною проблемою збору офіційних даних про сукупний об'єм незаконних рубок ми вважаємо відсутність єдиного визначення терміна «незаконні рубки»; а також відсутність єдиної державної форми звітності, яка б зобов'язувала лісокористувачів усіх форм власності і видів підпорядкування подавати однакову інформацію про показники (зокрема об'єми) виявлених незаконних рубок; а також останнім часом – збройну агресію РФ та її наслідки.

Необхідно зазначити, що внаслідок збройної агресії російської федерації з 24 лютого 2022 року значні території лісів були або залишаються тимчасово окупованими. На цих територіях відбуваються численні порушення лісового законодавства, зокрема незаконні рубки. Наразі немає можливості виявити та зафіксувати всі факти порушень у зв'язку із відсутністю доступу до цих територій через тимчасову окупацію, забруднення вибухонебезпечними предметами, а також обстріли у прикордонних районах та місцях активних бойових дій.

Результати цього дослідження будуть корисними для фахівців із державних установ та органів влади, які займаються управлінням та нормотворчою діяльністю у сфері лісового господарства, охорони природи, Укрдержстату, а також природоохоронцям, науковцям та іншим зацікавленим сторонам, зокрема тим, хто ухвалює різного рівня рішення, щоб розуміти масштаби та тренди офіційно виявлених незаконних рубок. Адже великі показники виявлених незаконно зрубаних дерев – це не завжди погано, а у нашому випадку – може стати сигналом початку «оздоровлення» ситуації, а також охарактеризувати позитивну роботу

лісової охорони окремих лісокористувачів і відомств та розуміння важливості «виходу» з тіньової економіки.

МЕТА ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є виявлення та аналіз офіційно задокументованих обсягів незаконних рубок у лісокористувачів усіх відомств на території України за 2023 рік, аналіз динаміки показників незаконних рубок.

Методикою дослідження передбачалась ідентифікація усіх лісокористувачів завдяки використанню публічно доступної інформації та направлення письмових запитів до Держлісагентства, ДП «Ліси України» та інших загальновідомих відомств, у користуванні яких знаходиться лісовий фонд, а відтак отримання відомостей від ідентифікованих лісокористувачів про обсяги виявлених незаконних вирубок на їхній території.

Пошук та перевірку лісокористувачів здійснено за допомогою аналітичного сервісу YouControl.

Отриману інформацію проаналізовано і на її основі *ідентифіковано перелік лісокористувачів*, які здійснюють свою лісогосподарську діяльність, незважаючи на військову агресію, чи просто володіють певною територією лісового фонду у 2023 р. Усі виявлені лісокористувачі були згруповані за приналежністю до форм власності та відомчого підпорядкування, зокрема в розрізі областей.

Для отримання необхідних відомостей було надіслано письмові запити про доступ до публічної інформації (див. додаток 1 та додаток 2) з проханням повідомити дані, що стосуються *документування незаконно заготовленої деревини, про лісопорушення за 2023 рік*:

- загальну **площу** лісового фонду підприємства (1);
- **об'єми** (куб.м) зафіксованої незаконно вирубанної деревини (незаконна порубка лісу) загалом (2) та в розрізі адміністративної (3) і кримінальної відповідальності (4);
- кількість **виявлених лісопорушень** загалом (5) та з розподілом на окремі види лісопорушень (6), кримінальну (7) та адміністративну відповідальність (8), із них кількість **притягнутих** до адміністративної відповідальності (9) та кількість **закритих** справ про **адміністративні** правопорушення (10);

- кількість **переданих в правоохоронні органи справ** про притягнення до відповідальності за лісопорушення загалом (11) та з розподілом на окремі види лісопорушень (12), кримінальну (13) та адміністративну відповідальність (14);
- кількість **скерованих до суду** справ про притягнення до відповідальності за лісопорушення загалом (15) та з розподілом на окремі види лісопорушень (16), кримінальну (17) та адміністративну відповідальність (18);
- кількість осіб, притягнутих до відповідальності за лісопорушення загалом (19) та з розподілом на окремі види лісопорушень (20), кримінальну (21) та адміністративну відповідальність (22);
- кількість закритих судом за результатами розгляду справ про адміністративні правопорушення загалом (23) та з розподілом на окремі види лісопорушень (24), кримінальну (25) та адміністративну відповідальність (26);
- суми **нарахованої шкоди у справах про незаконні рубки** (27) та штрафів у справах про адміністративні правопорушення (28);
- суми **реально стягнутої шкоди у справах про незаконні рубки** (29) і штрафів у справах про адміністративні правопорушення (30);
- кількість **притягнутих до адміністративної відповідальності** посадових осіб (31) і громадян (32).

Запити на публічну інформацію про показники незаконних рубок були направлені насамперед в усі відомства, а потім, за потреби, до окремих лісокористувачів. Відповідно до чинного законодавства України відповідь на запит повинна була надійти впродовж 5 робочих днів, однак, відповіді були надані несвоєчасно та досить часто містили неповну інформацію. Частина лісокористувачів відповідей не надали.

З метою моніторингу стану розгляду кримінальних справ, відкритих у зв'язку з незаконними рубками, застосування принципу невідворотності покарання, були надіслані запити до Генеральної прокуратури та Державної судової адміністрації України та проведений аналіз динаміки відкритих та розглянутих в суді кримінальних проваджень за статтями 245 та 246 ККУ та адміністративних справ за статтею 65 КупАП.

Отримані дані від лісокористувачів щодо незаконних рубок було внесено у Google-таблицю, проведено їх групування за відомствами та

областями. Засобами зведених таблиць проведено розрахунки сумарних об'ємів нелегально заготовленої деревини та суми нарахованих збитків. Побудовано діаграми з метою візуалізації.

Для розрахунку частки обсягу незаконних рубок порівняно із загальним обсягом заготівлі деревини в Україні за 2023 р. використано узагальнену надіслану інформацію від лісокористувачів та узагальнені дані обсягів легальних лісозаготівель за рік в розрізі областей за відкритими даними – реєстром лісорубних квитків за 2023 р. (Реєстр лісорубних, 2023).

Особливості збору інформації про обсяги офіційно задокументованих незаконних рубок у 2023 році

Впродовж лютого-березня 2024 року експерти ГО «ЛііС» направили 123 запити щодо доступу до публічної інформації на підприємства та установи всіх ідентифікованих лісокористувачів України для отримання інформації про характеристики незаконних рубок. На жаль, зібрати повну інформацію про об'єми незаконних рубок у 2023 році в лісокористувачів усіх форм власності в повному об'ємі немає можливості через інтенсивні воєнні дії в Україні, які тривають з 24.02.2022 року.

Міноборони надало інформацію про незаконні рубки лише у 4 військових лісгоспах у Волинській, Львівській, Хмельницькій та Черкаській областях.

ДАЛРУ надало інформацію в розрізі областей (всі регіони, окрім Донецької, Луганської областей та АР Крим).

ДП «Ліси України» надало інформацію в розрізі лісових офісів та окремих філій.

Природоохоронні установи Міндовкілля надали інформацію щодо 5 областей (Волинської, Дніпропетровської, Запорізької, Рівненської та Хмельницької). Також потрібно зауважити, що реальний об'єм незаконних рубок більший, ніж наведений у звіті, оскільки не всі лісокористувачі надали повні відповіді. Так, окремі установи ПЗФ Міндовкілля не повідомили про обсяги незаконних рубок, а надали лише дані щодо кількості дерев, а окремі лісокористувачі не ведуть облік нарахованих збитків (Додаток 3).

Часто лісокористувачі невмотивовано ігнорували надіслані запити. Відтак здійснювалася постійна комунікація через засоби телефонного зв'язку. У критичних випадках ігнорування чи ненадання відповідей було надіслано скарги до керівництва відповідних відомств, у підпорядкуванні яких перебувають такі користувачі.

Підрозділи АТ Укрзалізниці, низка комунальних та приватних лісокористувачів, установ ПЗФ відповідей не надали. Крім того, лісокористувачі на тимчасово окупованих територіях не мають можливості здійснювати господарську діяльність та надавати запитувану інформацію.

У зв'язку з тим, що окремі підприємства не виконують вимоги Закону України «Про доступ до публічної інформації», не надають публічну інформацію, розпочато процес зобов'язання надавати відповіді через звернення до засновників, керівних структур організацій (наприклад, звернення до ФДМУ щодо неотримання відповіді від КП «Київоблагроліс»).

З комунальних лісокористувачів відповіді на запити отримано від 17-ти лісокористувачів, з них – від 6-ти обласних об'єднань (Житомирської, Івано-Франківської, Рівненської, Хмельницької, Черкаської та Чернігівської областей). Джерелом даних щодо Галсільлісу (Львівська область) була публічна інформація з сайту підприємства (<http://galsillis.org.ua/mehanizmy-gromadskogo-kontrolyu/ruh-sprav-pro-lisop-orushennya/>), відтак запит до цього підприємства не надсилали. Варто наголосити, що сайт підприємства <http://galsillis.org.ua/> є взірцем за наявною публічною інформацією.

Зауважимо, що більшість комунальних лісогосподарських підприємств, де засновниками є районні, міські, сільські ради, не надали дані та не мають у відкритому доступі інформацію про свою діяльність. Це пов'язано як зі зміною засновників цих лісогосподарських підприємств внаслідок проведення децентралізації органів місцевого самоврядування, так і неможливістю встановити їхні точні назви та точні адреси для надсилання запитів, оскільки під час воєнного стану доступ до ЄДРПОУ обмежений. Після відновлення роботи реєстру, сподіваємось, будуть всі умови для формування актуального переліку комунальних лісокористувачів та їхній лісовий фонд.

Збір інформації від приватних лісокористувачів був обмежений, оскільки публічна інформація про таких лісокористувачів зазвичай є відсутньою, а

коректна адреса для надсилання запитів не оприлюднена. З огляду на обмежений доступ до ЄДРПОУ під час воєнного стану перевірити адреси немає можливості. Не всі ідентифіковані приватні лісокористувачі надали відповіді.

Надіслано 123 запити, на які отримано сумарно 49 відповідей, зокрема від

*17 комунальних лісогосподарських підприємств,
10 установ Міндовкілля,
4 – Міносвіти,
4 – Міноборони,
1 – від Укрзалізниці,
1 – ДУС,
1 – Укравтодору.*

Повну інформацію надало Держлісагентство у розрізі областей, але лише для підконтрольної території, а також ДП «Ліси України» – в розрізі філій. Всі зібрані дані наведені у Додатку 9. Потрібно уточнити, що дані від ДП «Ліси України» ми не включили в цей звіт, зважаючи на те, що дані від Держлісагентства є ширшими, оскільки вони охоплюють й інших лісокористувачів, крім ДП «Ліси України».

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Обсяги офіційно задокументованих незаконних рубок у 2023 році

У 2023 році сумарно задокументовано 5185 випадків незаконних рубок об'ємом 30262 куб.м незаконно добутої деревини. Найбільші обсяги незаконних рубок виявлено на території лісогосподарських підприємств, які знаходяться у підпорядкуванні Держлісагентства – 28538,8 куб.м (або 94,3% від загального обсягу незаконно заготовленої деревини); на території лісів комунальних лісокористувачів виявлено сумарно 924,2 куб.м (3,1%) (табл. 1), у лісах Міноборони – 545 куб.м (1,8%), у лісах установ ПЗФ Міндовкілля – 208,1 куб.м (0,7%) (див. табл. 1), решта лісокористувачів надала інформацію сумарно про 45,9 куб.м (0,2%) (рис. 1).

Таблиця 1. Об'єми незаконних рубок, виявлених у 2023 р., за відомствами та категоріями лісокористувачів

Відомство	Кількість випадків незаконних рубок, шт	Об'єм незаконних рубок, куб.м
ДАЛРУ	4444	28538,8
Комунальні	288	924,23
Міноборони	41	544,961
Міндовкілля	37	208,125*
ДУС	1	0
Мін'юст	0	0
МОН	1	15
НААН	0	0
Приватні	14	30,85

Укрзалізниця	356	Н.д.
ФДМ	3	Н.д.
Разом	5185	30261,966

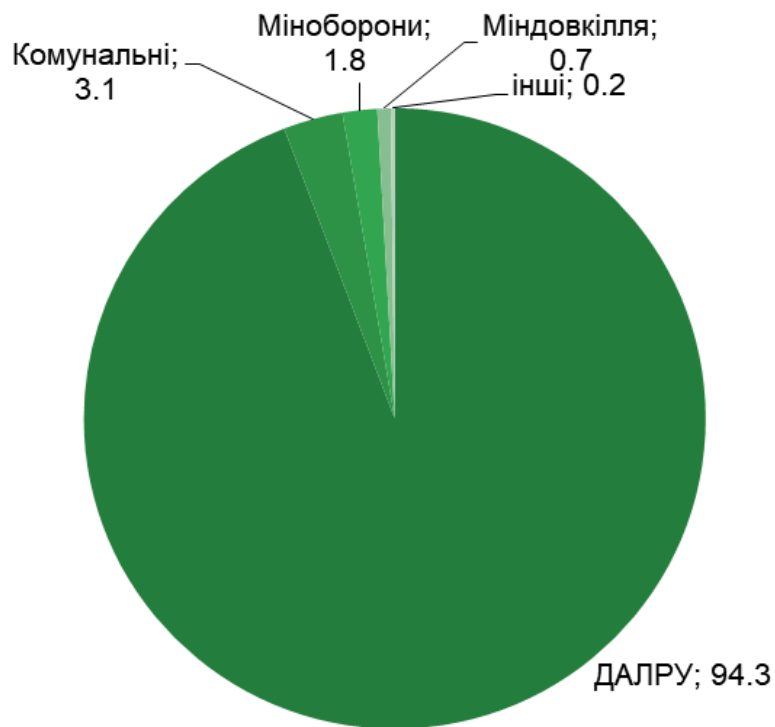

Рис. 1. Структура задокументованих обсягів незаконних рубок за відомствами у 2023 році (у % від загального об'єму виявлених незаконних рубок)

Аналіз даних Держлісагентства за 2023 рік у розрізі областей виявив регіони з найбільшим абсолютним обсягом зафіксованих незаконних рубок (рис.2-3): Харківська область – 6993,7 куб.м (24,5 % від усіх незаконних рубок у лісах ДАЛРУ), Житомирська (13,4%), Львівська (10%), Дніпропетровська (9,5%), Закарпатська (8,3%), Запорізька (6,9%) та Київська (5,3%). Для решти областей показник був меншим за 5%. Однак, необхідно зазначити, що у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України відсутня інформація про незаконні рубки на тимчасово окупованих територіях, зокрема у Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Донецькій, Херсонській областях та АР Крим. Такі високі показники незаконних рубок у Харківській області можуть бути пов'язані із

бойовими діями та виявленими фактами незаконних рубок після деокупації.

Орієнтовні площі знищених окупантами лісів станом на кінець 2022 року наведено у публікації ГО «ЛІС» під назвою «Дистанційний моніторинг впливу війни на ліси в Україні», доступний за посиланням: <https://forestcom.org.ua/news-post/remote-sensing-monitoring-impact-war-forests-ukraine>.

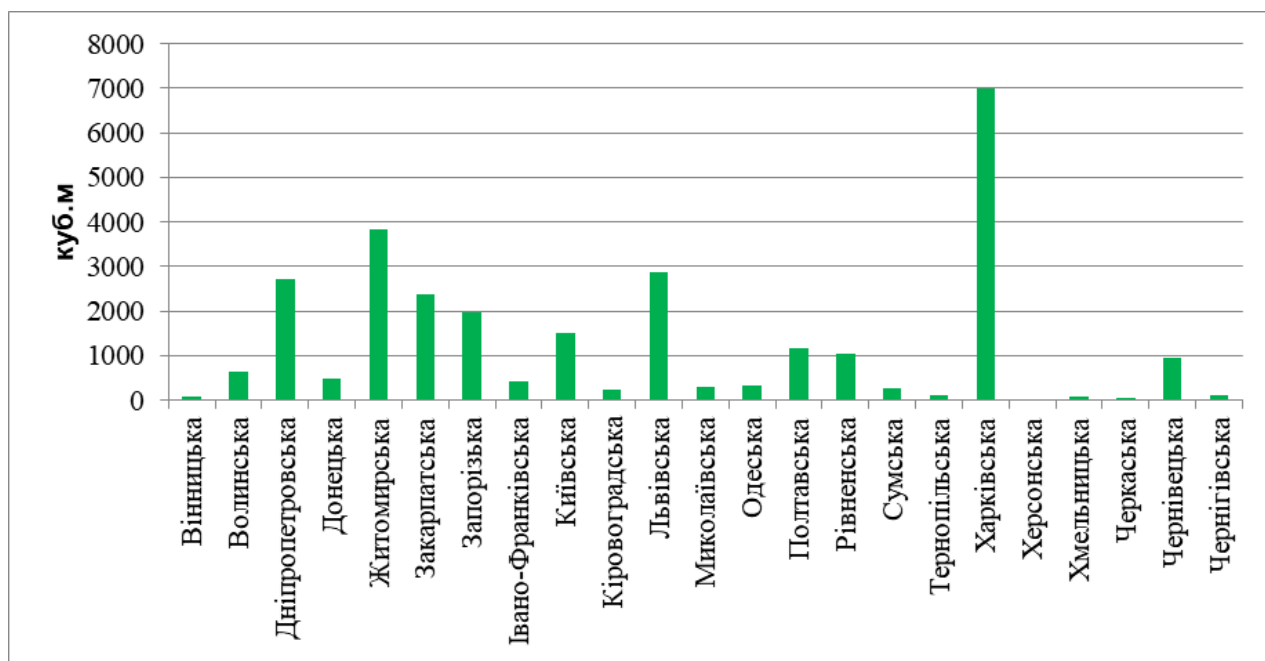

Рис. 2. Задокументовані об'єми незаконних рубок у 2023 році за адміністративними областями (дані Держлісагентства)

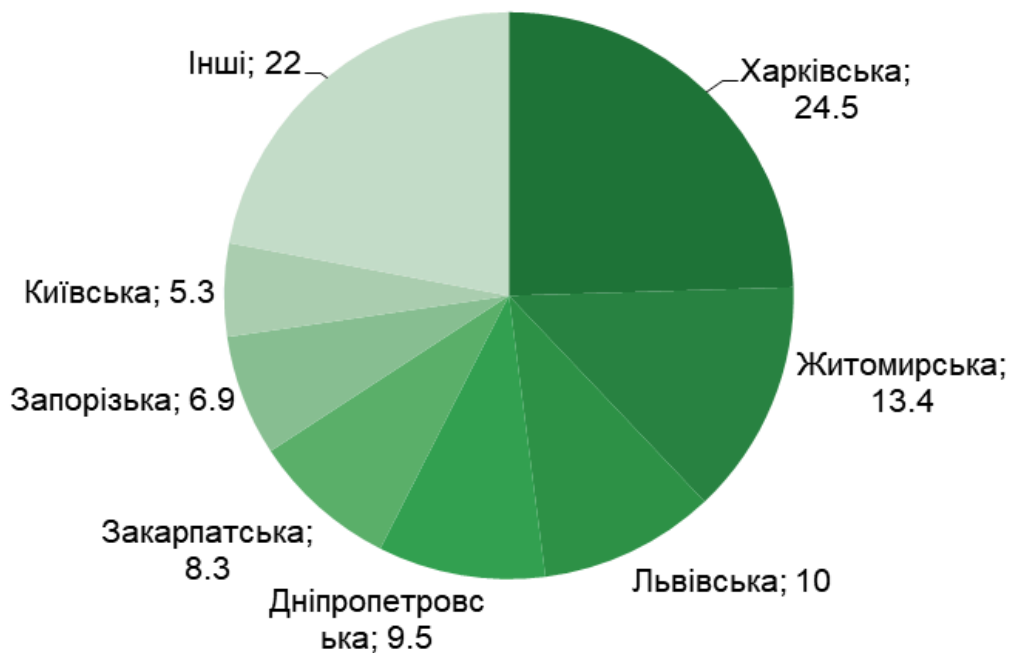

Рис. 3. Адміністративні області України з найбільшими обсягами задокументованих незаконних рубок, виявлених у лісах Держлісагентства у 2023 р. (частка від загального обсягу незаконних рубок у лісах Держлісагентства, %)

Щодо стану комунальних лісів за 2023 р. наявна інформація лише для частини підприємств (18 підприємств у Житомирській, Івано-Франківській, Київській, Львівській, Хмельницькій, Черкаській та Чернігівській областях) (див. табл. 2, Додаток 9). Сумарно у комунальних лісокористувачів за цими даними зафіксовано 288 випадків незаконних рубок загальним об'ємом 924,2 куб.м. У розрізі облагролісгоспів найбільший об'єм незаконних рубок зафіксовано у лісах Галсільліс – 489 куб.м (або 52,9% від загального об'єму незаконних рубок у комунальних лісах).

Таблиця 2. Перелік комунальних лісокористувачів обласного рівня підпорядкування¹ та об'єми незаконних рубок на їхніх територіях

Облагроліси	2019 рік, куб.м	2020 рік, куб.м	2021 рік, куб.м	22 рік, куб.м	2023 рік, куб.м
Віноблагроліс	123	24	155	301,3	н/д
Житомироблагроліс	594	676	н/д	141,6	110,2
Івано-Франківськ	1093	239	276	130,4	178,1

¹ Для розрахунку взяті підприємства, які мають будь-яку частку комунальної власності.

облагроліс					
ДП «Київоблагроліс»	40	9	н/д	відмова	н/д
Київська обл. інші	н/д	н/д	н/д	н/д	16,5
Галсільліс	912	1482	905	687	489
Сумиоблагроліс	615	418	н/д	н/д	н/д
Хмельницькоблагроліс	1508	0	н/д	н/д	3,3
Черкаська обл.	н/д	н/д	н/д	н/д	1,5
Чернігівоблагроліс	302	518	н/д	190,39	125,5
Разом	5187	3366	1336	1450,7	924,2

*3 установ Міндовкілля порівняно з 2022 роком дані надало менше організацій: лише 10 установ ПЗФ у 5 областях (Волинській, Запорізькій, Дніпропетровській, Рівненській). Сумарно у підпорядкованих цим установам лісах у 2023 р. зафіксовано 37 випадків незаконних рубок сумарним об'ємом 208,125 куб.м (див. табл. 3, Додаток 9). Однак фактичні об'єми є більші, з огляду на той факт, що не всі установи надали вичерпні дані про об'єми.

Таблиця 3. Перелік установ ПЗФ Міндовкілля та об'єми задокументованих незаконних рубок на їхніх територіях у 2023 році.

Область	2022 р.			2023 р.		
	Кількість установ	Випадків	Об'єм, куб.м	Кількість установ	Випадків	Об'єм, куб.м
Волинська	2	18	12,49	3	18	138,54
Дніпропетровська	н/д	н/д	н/д	1	0	0
Житомирська	1	2	н/д	н/д	н/д	н/д
Закарпатська	3	26	2100,398	н/д	н/д	н/д
Запорізька	н/д	н/д	н/д	1	0	0
Івано-Франківська	2	5	108,076	н/д	н/д	н/д

Київська	1	43	н/д	н/д	н/д	н/д
Львівська	3	6	7,086	н/д	н/д	н/д
Рівненська	2	7	12,7	4	14	66,15
Сумська	1	2	н/д	н/д	н/д	н/д
Тернопільська	2	4	н/д	н/д	н/д	н/д
Харківська	2	12	26,01	н/д	н/д	н/д
Хмельницька	н/д	н/д	н/д	1	5	3,47
Чернівецька	2	10	20,847	н/д	н/д	н/д
Чернігівська	2	1	13,42	н/д	н/д	н/д
Разом	23	136	2301,027	10	37	208,125

Найбільший рівень незаконних рубок серед установ ПЗФ зафіксовано в Рівненському природному заповіднику – 66,115 куб.м, що становить 31,8% від об'єму незаконних рубок у лісах Міндовкілля.

Таблиця 4. Перелік військових лісгоспів Міноборони та об'єми задокументованих незаконних рубок на їхніх територіях у 2023 році.

Область	Кількість підприємств	Випадків	Об'єм, куб.м
Львівська	1	1	1,9
Хмельницька, Вінницька, Житомирська	1	8	130,5
Черкаська	1	0	0
Волинська	1	32	412,561
Разом	4	41	544,961

Дані про незаконні рубки у лісах Міноборони надано лише щодо 4 військових лісгоспів, розташованих у Львівській, Волинській, Черкаській, Хмельницькій, Вінницькій та Житомирській областях (Табл. 4). Сумарно в них зафіксовано 41 випадок незаконних рубок загальним об'ємом 544,961 куб.м. Найбільший обсяг у Волинській області – 412,6 куб.м.

Частка незаконних рубок від легальної лісозаготівлі

Оцінювання відносної частки незаконних рубок у лісах Держлісагентства порівняно з легальною лісозаготівлею за областями (за даними реєстра лісорубних квитків) у 2023 році показало, що найбільше значення показника у Запорізькій області, в якій частка нелегально заготовленої деревини майже втричі більша ніж обсяг легальної заготовленої деревини у звітному році. Ймовірно, такі високі значення пов'язані з активними бойовими діями на території області. Порівняно з іншими областями досить високий відсоток нелегально заготовленої деревини у Дніпропетровській області (6,7%), а у Харківській та Херсонській областях частка нелегально заготовленої деревини становить 1,6 % та 2,1 % від легальних лісозаготівель відповідно. Для решти областей показники менше 1 відсотка.

За результатами наших розрахунків частка офіційно задокументованої незаконно добутої деревини (узагальнені дані цього дослідження) від загального обсягу заготівлі деревини (всіх лісокористувачів) склала у 2023 році 0,2%, що є одним із найменших показників за останні 5 років (Обсяги незаконних рубок, 2022), і значно нижчим, аніж наведені у вступі до звіту результати інших науково спрямованих досліджень. Такі різні оцінки пов'язані з різним тлумаченням терміна «незаконні рубки» в законодавстві України.

Динаміка виявлення незаконних рубок

Проаналізувати динаміку виявлення незаконних рубок порівняно із 2022 роком (Обсяги незаконних рубок, 2022) можна лише за даними Держлісагентства та окремих комунальних лісокористувачів саме завдяки їхній послідовності у наданні суспільно важливої інформації.

Для комунальних лісів динаміку рівнів незаконних рубок можна простежити лише для кількох підприємств: Галсільліс, Житомироблагроліс, Чернігівоблагроліс та Івано-Франківськблагроліс (див. табл. 2). У трьох із зазначених підприємств у 2023 році відмічено зниження обсягів незаконних рубок на 22-34% порівняно з обсягами 2022 року, а для Івано-Франківськблагроліс тенденція протилежна, частка виявлених незаконних рубок зросла на 36,6%. Щодо решти підприємств ми отримали неповні дані.

З огляду на той факт, що лісокористувачі Міноборони не надали даних за 2022 рік, а Міндовкілля надали неповні дані за 2023 рік оцінку динаміки для цих категорій лісокористувачів не проводили.

За даними Держлісагентства задокументовані обсяги незаконних рубок у 2023 році порівняно з 2022 роком зросли на 7 958.90 куб.м або 38.7 %. Для виявлення можливого впливу військової агресії на динаміку рівня незаконних рубок у лісах, підпорядкованих Держлісагентству, усі області розподілено на 2 групи:

- група 1 – області, які не зазнали впливу бойових дій (включає 15 областей: Вінницьку, Волинську, Дніпропетровську, Житомирську, Закарпатську, Івано-Франківську, Кіровоградську, Львівську, Одеську, Полтавську, Рівненську, Тернопільську, Хмельницьку, Черкаську та Чернівецьку) та
- група 2, яка об'єднує області, що зазнали впливу бойових дій та були окуповані повністю або частково (Донецька, Запорізька, Київська, Луганська, Миколаївська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська). Аналіз динаміки у другій групі є приблизним через неспівставність площ та лісокористувачів, які постраждали внаслідок військової агресії.

Таблиця 5. Об'єми незаконних рубок у лісах ДАЛРУ у 2022 та 2023 рр., які не зазнали (група 1) чи зазнали (група 2) безпосереднього впливу військової агресії.

	Об'єм незаконних рубок		Різниця	
	2022 р.	2023 р	куб.м	%
Група 1: (15 областей)	13598,1	14167,4	569,3	4,2
Група 2: * (9 областей)	6619	14371,4	7752,4	117,1

* Донецька, Запорізька, Київська, Луганська, Миколаївська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська

Як свідчать дані таблиці 5 в обох групах відмічено збільшення об'ємів незаконних рубок, однак якщо у групі 1 це зростання було незначним (на 4,2%), то у групі 2 – об'єми незаконних рубок зросли більше ніж вдвічі (на 7752,4 куб.м). Отже, збільшення обсягів незаконних рубок у 2023 році порівняно із 2022 роком відбулося переважно за рахунок лісів у групі 2, які зазнали або продовжують зазнавати воєнного впливу.

Аналіз динаміки незаконних рубок за областями для лісів, підпорядкованих ДАЛРУ, за 2022 та 2023 рр. (табл. 6) виявив найбільш різке збільшення обсягів незаконних рубок у

- Запорізькій області (з 3,8 куб.м до 1979 куб.м),
- Житомирській області (з 358 куб.м до 3838 куб.м),
- Львівській (з 648 куб.м до 2863 куб.м),
- Сумській (з 67,3 куб.м до 274 куб.м),
- Харківській (з 3496 куб.м до 6993,7 куб.м).

Саме на Харківську область припадає найбільший абсолютний приріст обсягів незаконних рубок.

Показник обсягів незаконних рубок суттєво зменшився для Дніпропетровської області, яка була «лідером антирейтингу у 2022 році» (з 6840 куб.м до 2702 куб.м), однак показник 2023 року все ще більший за довоєнний рівень для цієї області (1577 куб.м – у 2021 р.). Також суттєве зниження відмічено для Херсонської та Черкаської областей.

Таблиця 6. Динаміка незаконних рубок за областями для лісів, підпорядкованих ДАЛРУ за 2022 та 2023 рр.

Область	Вплив війни (0- немає, 1- є)	2022 об'єм незаконних рубок, куб.м	2023 об'єм незаконних рубок, куб.м	Зміна об'єму незаконних рубок 2023-2022, куб.м	Відносні зміни, %
Вінницька	0	86	86	0	0
Волинська	0	592	641	49	8,3
Донецька	1		497		
Дніпропетровська	1	6840	2702	-4138	-60,5
Житомирська	0	358	3838	3480	972,1
Закарпатська	0	2343	2363	20	0,9
Запорізька	1	3,8	1979	1975,2	51978,9
Івано-Франківська	0	757,4	425,4	-332	-43,8
Кіровоградська	0	350	225	-125	-35,7
Київська	1	1856	1518,8	-337,2	-18,2
Львівська	0	648	2863	2215	341,8
Миколаївська	1	313	284	-29	-9,3
Одеська	0	374	341	-33	-8,8
Полтавська	0	604	1160	556	92,1
Рівненська	0	400	1030	630	157,5
Сумська	1	67,3	274	206,7	307,1
Тернопільська	0	44	123	79	179,5

Харківська	1	3496	6993,7	3497,7	100,0
Херсонська	1	469	11	-458	-97,7
Хмельницька	0	71	78	7	9,9
Черкаська	0	117	35	-82	-70,1
Чернівецька	0	387,7	951	563,3	145,3
Чернігівська	1	39,9	111,9	72	180,5
РАЗОМ ДАЛРУ		20572,1	28531	7958,9	38,7

За даними Держлісагентства у 2019 році було зафіксовано найбільші рівні незаконних рубок у лісах за останні 20 років (Публічний звіт, 2022). Узагальнені нами дані з урахуванням й інших лісокористувачів свідчать, що впродовж періоду 2019-2022 рр. зменшувалося фіксування незаконно зрубаної деревини у лісокористувачів усіх видів підпорядкування (див. рис. 4), однак у 2023 році відмічене зростання рівня незаконних рубок, яке за обсягом перевищило рівень 2021 року. Такі результати можуть бути пов'язані не лише з реальним зниженням нелегальної діяльності та впровадженням електронного обліку деревини, але й з неповним обліком усіх випадків у зв'язку із бойовими діями та воєнним станом, заборонаю відвідування лісів, обмеження роботи ДЕІ та зосередження правоохоронних органів на інших правопорушеннях, окрім злочинів проти довкілля.

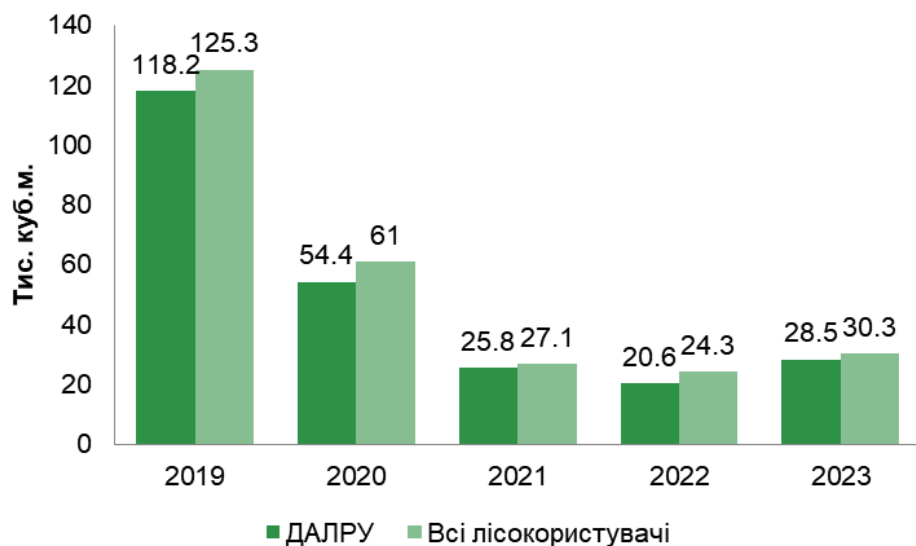

Рис. 4. Обсяги незаконних рубок, зареєстрованих лісокористувачами за останні 5 років (дані ДАЛРУ і узагальнені дані від більш широкого кола лісокористувачів)

Збитки, завдані незаконними рубками

Сумарний розмір збитків внаслідок задокументованих незаконних рубок у 2023 році сягнув 703,936 млн грн (табл. 7). У розрізі відомств та груп лісокористувачів: у системі Держлісагентства – нараховано приблизно 580 млн грн (82,4%), сумарно у лісах Міноборони – 49,03 млн грн (7%), Міндовкілля – 57,09 млн грн (8,1%), у комунальних лісах – приблизно 15 млн грн (2,1%), інші лісокористувачі – 2,9 млн грн (0,4%).

Таблиця 7. Розмір збитків, завданих незаконними рубками у 2023 році

Відомство	Збитки, тис. грн	Частка збитків, від загальної суми, %
ДАЛРУ	579958,4	82,4
Комунальні	14954,13	2,1
Міноборони	49030,97	7
Міндовкілля	57094,3	8,1
Інші лісокористувачі	2900,09	0,4
Разом	703937,9	100

Простежити динаміку нарахованих збитків за незаконні рубки можливо лише для Держлісагентства (див. рис. 5). Як і рівень незаконних рубок, так і суми нарахованих збитків зменшуються впродовж досліджуваного періоду 2019-2022 рр. і зростають у 2023 р.

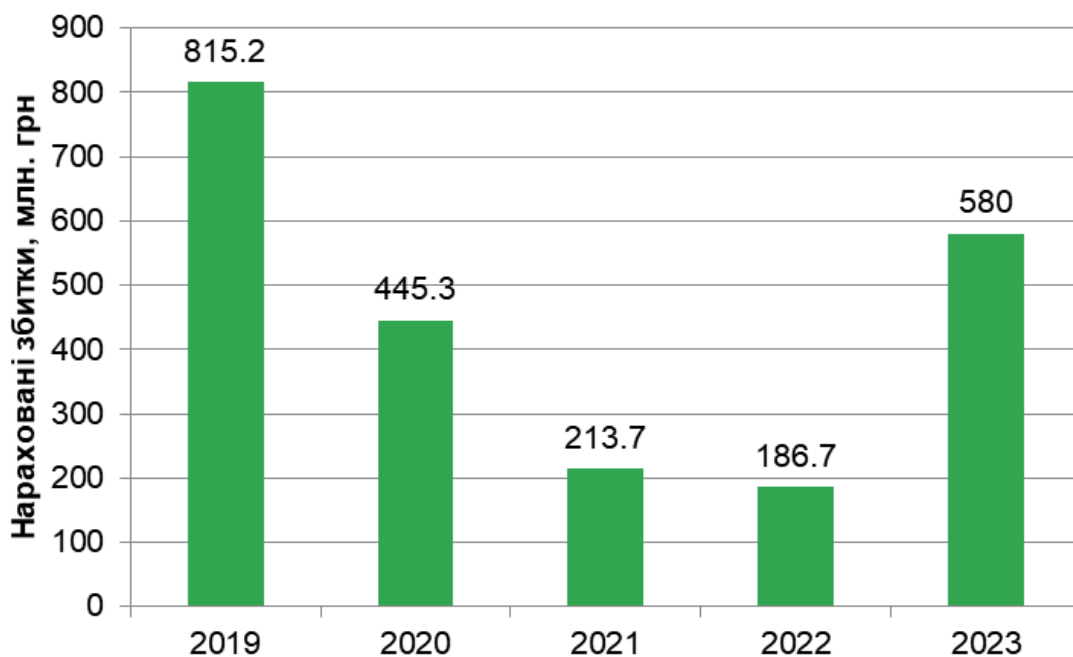

Рис. 5. Динаміка розмірів збитків від незаконних рубок за 2019-2023 рр. у лісах Держлісагентства.

Заподіяна шкода, пов'язана із нелегальними лісозаготівлями, відповідно до даних Держлісагентства за 2023 рік склала 580 млн грн, що більше ніж втричі перевищує рівень 2022 року (186,7 млн грн), з них відшкодовано лише 14,385 млн гривень. Такий низький відсоток відшкодування (2,3%) пов'язаний зокрема й з тим, що регіональні підрозділи Держекоінспекції у воєнний час мають обмежені можливості для проведення заходів державного нагляду, що відбуваються лише згідно з дозволом Держекоінспекції України, а це значно зменшує кількість перевірок та можливість своєчасного притягнення до відповідальності винних осіб та вжиття заходів для стягнення відшкодування за нанесення шкоди довкіллю.

Висновки щодо причин, які сприяють виникненню незаконних рубок, та щодо ефективності процесу їх виявлення

Основним причинами незаконних рубок потрібно вважати складність розслідування злочинів, пов'язаних із незаконною лісозаготівлею, низький рівень соціально-економічного розвитку в окремих регіонах та верствах населення, можливість отримання швидкої та, насамперед, значної вигоди від такої діяльності. Серед інших причин – недостатнє фінансування працівників лісової охорони, відсутність укомплектованих

служб охорони держпідприємств, недостатність технічного забезпечення, а також обмежена ефективність роботи Держекоінспекції.

Діяльність ГО «ЛліС» та інших природоохоронних організацій, а також державні аудиторські перевірки дають змогу виявляти порушення законодавства під час проведення рубок у лісогосподарських підприємствах. У підсумку, ключовими проблемами залишаються тривалі процеси оперативного виявлення фактів незаконних рубок і встановлення осіб, які скоїли лісопорушення, та притягнення винних до відповідальності. Водночас відсутність чіткого законодавчо закріпленого визначення терміна «незаконні рубки» є джерелом для маніпуляцій із обсягами незаконних рубок (Ринок деревини, 2021; Публічний звіт, 2022).

Наші дослідження вкотре показали, що відсутність уніфікованої форми звітності про виявлені незаконні рубки не дозволяє підсумовувати належно їхні обсяги, проводити аналіз, моніторити хід розслідувань виявлених незаконних рубок та рівень притягнення до відповідальності винних осіб.

Усі лісокористувачі повинні вести лісове господарство у рамках чинного законодавства України та, насамперед, Лісового кодексу, фіксуючи при цьому інформацію про незаконні рубки. Як уже було наголошено, наші результати свідчать про відсутність єдиної форми звітності щодо об'ємів незаконних рубок лісокористувачів різної форми власності та державного підпорядкування перед відомчим керівництвом та іншими державними інституціями. Така вимога до лісокористувачів щодо надання щорічної звітності про об'єми незаконних рубок відсутня також зі сторони Держстату.

Водночас часто «дрібні» лісокористувачі не знають, що вони зобов'язані реєструвати незаконні рубки, а також надавати інформацію згідно з вимогами законодавства про доступ до публічної інформації.

У зв'язку з цим ГО «ЛліС» направила листа для Міндовкілля та Держлісагентства із пропозицією затвердити уніфіковану форму звітності про виявлені незаконні рубки, обов'язкову для виконання усіма лісокористувачами незалежно від відомчого підпорядкування та форми власності (див. Додаток 10). У відповідь Держлісагентство зазначило, що своєю чергою 12.07.2022 року направило прохання Держстату щодо «відновлення статистичної звітності, розділу 1. Порушення лісового законодавства за формою №12-лг (в електронній формі), затвердженої наказом Держкомстату України від 25.06.2004 р. №411 або розроблення

альтернативної статистичної звітності щодо порушень лісового законодавства». Однак станом на момент публікації цього звіту проблема залишається невирішеною.

Представники ГО «ЛііС» також беруть участь у діяльності робочої групи при Міндовкіллі з підготовки пропозицій щодо загальних питань становлення державної системи моніторингу довкілля та її підсистем в Україні, зокрема подано пропозиції щодо вдосконалення державного екологічного моніторингу лісового фонду. Зазначена діяльність здійснюється на виконання положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» №2973- IX від 20.03.23.

Невизначеність термінів «незаконна рубка» та «незаконно добута деревина»

Практичний досвід роботи ГО «Лісові ініціативи і суспільство» у сфері виявлення незаконних рубок та направлення зібраних матеріалів до правоохоронних органів свідчить, що відсутність чіткого законодавчого визначення понять «незаконна рубка» та «незаконно добута деревина» в Україні значно ускладнює роботу правоохоронних органів у досудовому розслідуванні кримінальних справ та утвердженні верховенства права, невідворотності покарання за незаконні вирубки наших лісів.

Так, у судовій практиці використовують таке визначення:

«незаконною є порубка дерев і чагарників, вчинена:

- без відповідного дозволу;
- за дозволом, виданим із порушенням чинного законодавства;
- до початку чи після закінчення встановлених у дозволі строків;
- не на призначених ділянках чи понад установлену кількість;
- не тих порід дерев, які визначені в дозволі;
- порід, вирубку яких заборонено»

(Постанова Пленуму Верховного суду «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля» № 17 від 10.12.200455

(абзац 2 частини 9 Постанови), а у досудових розслідуваннях до незаконних рубок відносять лише рубки, проведені без дозвільних документів, так звані «самовільні рубки».

Випадки інших видів незаконних рубок (з дозволами, але проведені з іншими порушеннями законодавства) кваліфікують як «зловживання владою» або «службова недбалість». Тому чітке визначення термінів «незаконна рубка» та «незаконно добута деревина» в Україні є ключовим нагальним питанням для посилення контролю у запобіганні незаконній заготовлі деревини та знищенню лісових ресурсів країни, а також для унеможливлення потрапляння нелегальної деревини на експорт.

Отож, необхідне законодавче врегулювання таких понять як **«незаконна рубка»**, **«незаконно добута деревина»**, оскільки нинішня невизначеність зумовлює різні тлумачення, розбіжності у статистичних звітах різних відомств, а отже, призводить до корупційних ризиків у сфері лісозаготівлі та деревообробки.

У 2024 р. експерти ГО «ЛліС» надали свої пропозиції для Верховної ради України щодо внесення зміни у визначення терміна «незаконна рубка» до ст. 246 ККУ (*Щодо пропозиції врахування змін до законопроекту №9665 від 01.09.2023 у частині затвердження змін до статті 246 Кримінального кодексу України*), а саме:

«Відповідальність за порушення лісового законодавства»

Відповідальність за порушення лісового законодавства залежить від ступеня тяжкості та відповідно до ст. 105 Лісового кодексу України тягне за собою **дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну** відповідальність відповідно до закону. Зокрема, відповідальність за порушення лісового законодавства несуть особи, винні у незаконному вирубуванні та пошкодженні дерев і чагарників.

Діюча кримінальна відповідальність та аналіз даних, отриманих від Генеральної прокуратури та Державної судової адміністрації України

Кримінальна відповідальність за незаконну порубку лісу регламентується ст. 246 Кримінального кодексу України (незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу), а саме:

1. Незаконна порубка дерев і чагарників у лісах, захисних та інших лісових насадженнях, перевезення, зберігання, збут незаконно зрубаних дерев і чагарників, що заподіяли істотну шкоду.

Карається штрафом від тисячі до тисячі п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб.

Караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

3. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені у заповідниках або на територіях чи об'єктах природно-заповідного фонду, або в інших особливо охоронюваних лісах.

Караються штрафом від тисячі п'ятсот до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

4. Дії, передбачені частинами першою, другою чи третьою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки.

Караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років.

Примітка. 1. У цій статті істотною шкодою вважається така шкода, яка у двадцять і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, або інша істотна шкода, завдана навколишньому природному середовищу в частині забезпечення ефективної охорони, належного захисту, раціонального використання та відтворення лісів.

2. У цій статті тяжкими наслідками вважаються такі наслідки, які у шістдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян».

Моніторинг розгляду кримінальних та адміністративних справ щодо незаконних рубок

Проведено аналіз розгляду кримінальних справ за ст. 246 ККУ (Незаконні рубки) за період 2019-2023 рр. відповідно до даних Генпрокуратури та даних, наданих Державною судовою адміністрацією України (табл. 8).

Таблиця 8. Динаміка досудового розгляду кримінальних проваджень за ст. 246 (Незаконні рубки) та розгляду судових справ

Розгляд	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Досудовий розгляд					
Зареєстровано	3347	4147	4383	2454	2687
Взято на облік	1961	2553	2862	н/д	н/д
Закрито	1387	1599	1521	н/д	1157
Передано до суду	197	429	577	504	590
Розгляд у суді					
На розгляді суду	454	653	923	1060	1307
Розглянуто	300	407	540	595	711
Вироки	164	357	471	535	657
Засуджено осіб	177	388	496	578	717

За останні п'ять років з 17018 кримінальних проваджень за ст. 246 КК України до суду було направлено тільки 2297. Частину справ було закрито (див. табл. 8). Так, до суду направлено порівняно низький відсоток кримінальних проваджень (в середньому 13,5 %), тобто не всі зареєстровані кримінальні правопорушення щодо незаконної порубки, перевезення, зберігання або збуту лісу розглядають у суді. Варто зазначити, що впродовж досліджуваного періоду відмічена позитивна тенденція до збільшення частки справ, переданих до суду від 5,9% у 2019 р. до 22% у 2023 р. (див. рис 6).

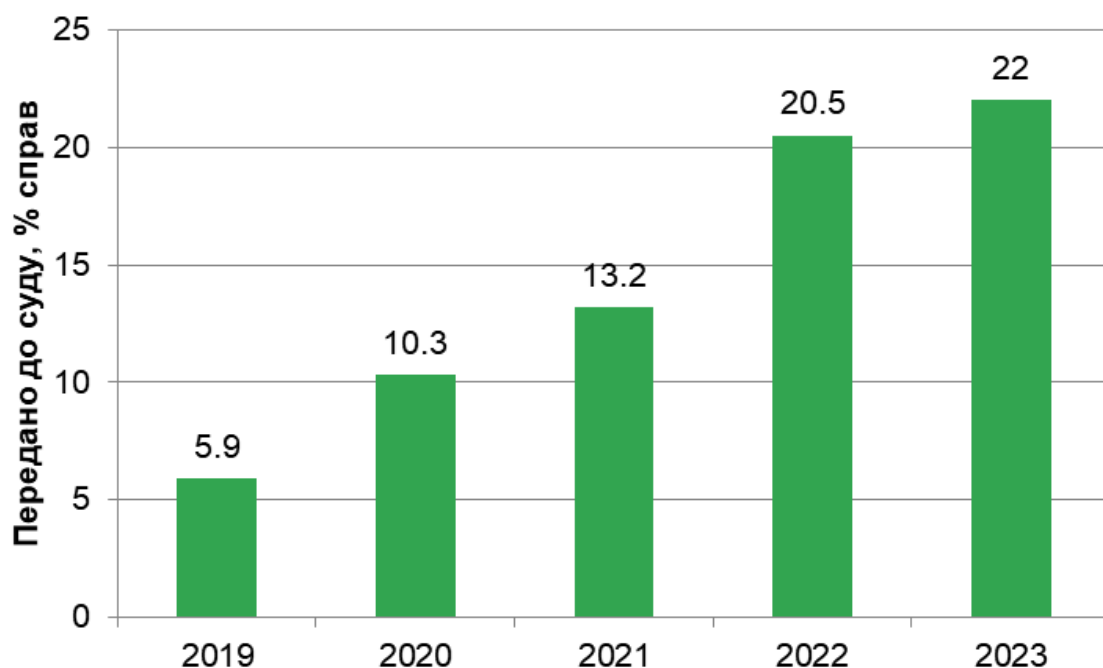

Рис. 6. Динаміка досудового розгляду кримінальних справ за ст. 246: частка переданих до суду справ від зареєстрованої кількості кримінальних проваджень

Також з 2019 року по 2023 рік спостерігається поступове збільшення кількості справ, які передають до суду чи знаходяться на розгляді, чи були розглянуті судом. У чотири рази зросла кількість засуджених осіб (зі 177 осіб у 2019 р. до 717 осіб у 2023 р.), що свідчить про підвищення ефективності роботи судової системи та рівня невідворотності покарання за такі порушення.

У 2023 р. було відкрито дещо більше кримінальних проваджень (2687 проваджень), пов'язаних із незаконними рубками лісу порівняно із 2022 р. (2454 справ), що не суперечить динаміці обсягів незаконних рубок за цей період. Впродовж 2022-2023 рр. (рис.7) трохи більше половини справ, переданих до суду, щорічно розглядається, водночас майже 90% цих розглядів завершується вироками.

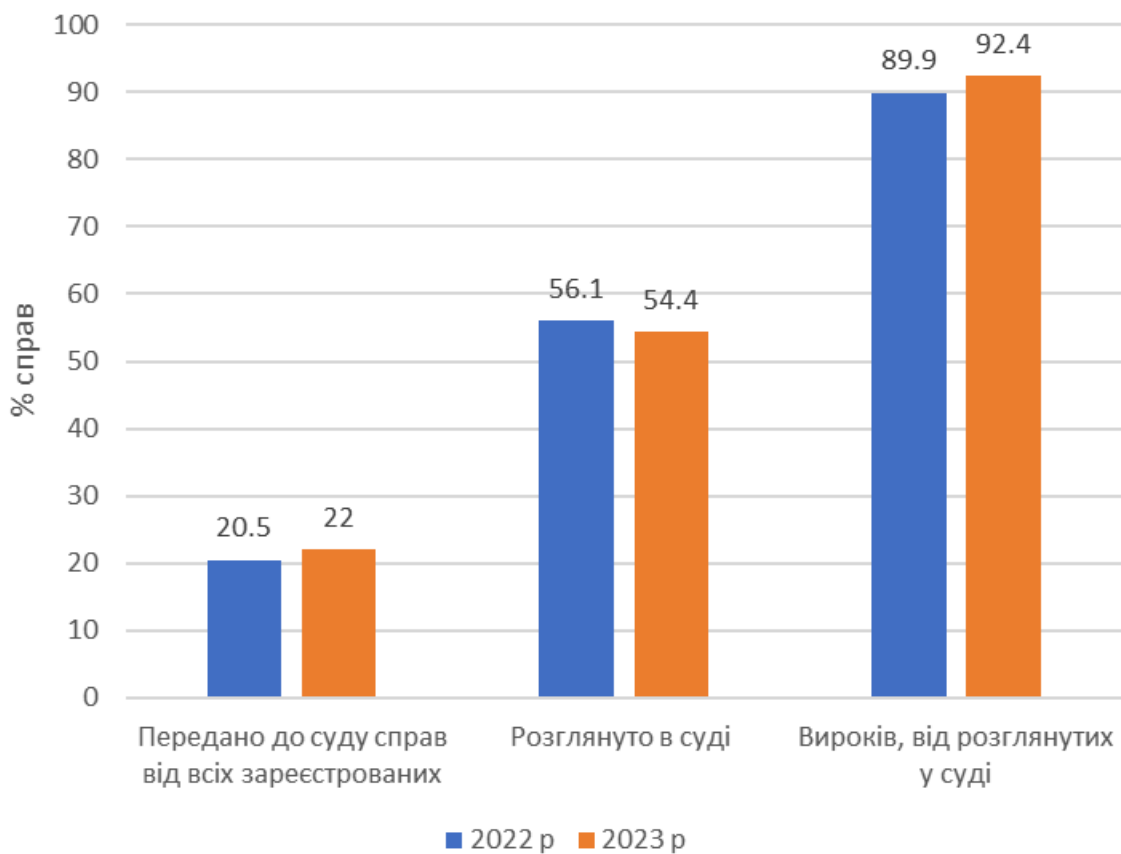

Рис. 7. Динаміка розгляду кримінальних справ за ст. 246 ККУ у 2022 та 2023 рр.: частка переданих до суду справ від зареєстрованої кількості кримінальних проваджень, частка розглянутих у суді справ від усіх справ на розгляді та відсоток вироків від розглянутих у суді справ.

За даними Державної судової адміністрації України у 2023 році до них надійшло 6 адміністративних справ за ст. 65 КупАП (Незаконна порубка, пошкодження та знищення лісових культур і молодняка), з яких розглянуто 5 та притягнуто до адміністративної відповідальності 5-х осіб. За ст. 245 ККУ (Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу) знаходилося в судах 9 проваджень, розглянуто 5 проваджень, засуджено 4 особи.

Враховуючи вищевказані кількісні показники роботи судової системи, можемо зробити висновок про збільшення кількості справ, щодо яких винесені вирoki із притягненням до відповідальності винних осіб за незаконні рубки лісу та збільшення кількості осіб, притягнутих до відповідальності, що свідчить про високу ступінь невідворотності покарання за незаконні рубки лісу. Якщо справа дійшла до суду та була розглянута, то можемо сподіватися, що підвищення ефективності роботи судової системи дасть можливість донести суспільству та «всім любителям незаконних рубок» про значне покращення роботи судової

системи задля принципів невідворотності покарання та верховенства права щодо злочинів проти лісу.

Однак, проблемою вбачаємо відсутність можливостей своєчасного розгляду всіх справ, які надходять до суду (адже щороку приблизно третину проваджень не розглядають, відтак поступово зростає кількість справ на розгляді), що можна пояснити недоукомплектованістю та значною завантаженістю місцевих судів, а також якістю вироків, що дуже часто містять «умовні терміни покарання», які є значно меншими за покарання, передбачені ККУ, та які виносять на підставі угод зі слідством (угода між прокурором та обвинуваченим про визнання винуватості). Тут варто зазначити, що такі угоди укладаються лише у випадках, коли шкода є завдана тільки державним або суспільним інтересам. Такі угоди є законними, але ми звертаємо увагу на значну можливість зловживання учасниками процесу цим правом і, як наслідок, уникнення реального покарання на практиці, що сприяє подальшому стимулюванню та поширенню проблеми незаконних вирубок наших лісів. Аналіз судових вироків показав, що досить часто навіть не відбувається конфіскації знарядь (бензопил, транспортних засобів).

Водночас варто звернути увагу на те, що сьогодні ще залишається нагальною потреба в необхідності підвищення ефективності роботи органів досудових розслідувань, оскільки лише 10-20% облікованих справ про незаконні рубки за останні чотири роки потрапляли до суду. Однак, позитивним є те, що і кількість зареєстрованих справ, і відсоток переданих справ до суду щороку зростає.

З метою підвищення ефективності розслідувань, виявлених випадків незаконних вирубок дерев, громадська організація «Лісові ініціативи і суспільство» створила та реалізує відповідний навчальний онлайн-курс, а також надає практичні консультації та здійснює експертні дослідження на замовлення правоохоронних органів і прокуратури, сприяючи підвищенню ефективності роботи органів досудових розслідувань.

ВИСНОВКИ

1. Проблема збору статистичної інформації щодо обсягів незаконних рубок на рівні всієї країни залишається не вирішеною. Держлісагентство надає дані лише для 73% лісів, а решта лісокористувачів залишаються неохопленими статистикою. ГО «ПліС» вже 4 рік поспіль збирає дані про незаконні рубки та та аналізує їх. У зв'язку із військовою агресією РФ та незавершеним процесом реформування лісової галузі нам не вдалося отримати вичерпні дані від усіх лісокористувачів щодо незаконних рубок за 2023 рік. Відсутність публічної інформації про діючих лісокористувачів ускладнює процес збору відомостей.

Незважаючи на це, нам вдалося зібрати та представити дані щодо

- усіх підприємств Держлісагентства,
- частини комунальних лісів (18 підприємств 7 областях),
- 10 установ ПЗФ Міндовкілля (5 областях),
- 4 лісокористувачів Міноборони, та інших лісокористувачів.

Частина лісокористувачів або не надали відповідей, або зробили це в неповному обсязі.

2. У 2023 році офіційно зафіксовано незаконну заготівлю деревини обсягом **30262 куб.м.** Зазначимо, що

- 94,3% цього обсягу (28538,8 куб.м) виявлено в лісах Держлісагентства,
- 3,1% (924,2 куб.м) у комунальних лісах,
- 1,8% (545 куб.м) у лісах Міноборони,
- 0,7% (208,1 куб.м) в лісах, що підпорядковані Міндовкіллю,
- 0,2% (45,93 куб.м) сумарно в лісах інших лісокористувачів.

Найбільше незаконних рубок зафіксовано у лісах, підпорядкованих Державному агентству лісових ресурсів, що є закономірним, оскільки площа лісового фонду є найбільшою, та, незважаючи на обґрунтовану критику та наявні зловживання, підприємства системно ведуть облік лісопорушень на своїй території.

3. Частка офіційно задокументованої незаконно добутої деревини від загального обсягу заготівлі деревини в Україні становила 0,2% у 2023 році.

Максимальне значення відмічене у 2019 р. – 0,6% від легальної лісозаготівлі.

4. У Харківській області зафіксовано найбільший обсяг незаконних рубок серед інших регіонів. У Запорізькій області виявлена найбільша відносна частка нелегальних рубок, яка втричі перевищує обсяг легальної лісозаготівлі у області. Крім того, у цій області спостерігається найбільший приріст обсягу незаконних рубок порівняно з 2022 роком.

5. У 2023 р. обсяг зафіксованих незаконних рубок суттєво збільшився порівняно з 2022 р. Так, за даними Держлісагентства показники зросли на 7958,9 куб.м або на 38,7%. Зауважимо, що зростання відбулося переважно за рахунок регіонів, які постраждали від воєнних дій, зокрема Харківської та Запорізької областей. У Дніпропетровській області відмічено різке зниження обсягів незаконних рубок.

6. За період з 2019 по 2022 роки спостерігалось щорічне зниження рівня нелегальних рубок, а у 2023 році – збільшення, і причому останній показник перевищив значення 2021 року, який передував повномасштабному вторгненню. Проте важливо враховувати, що це може бути пов'язано із неповним обліком всіх випадків через бойові дії та воєнний стан у деяких регіонах, що ускладнює точну оцінку ситуації.

7. У 2023 році сумарний рівень завданої шкоди сягнув **703,9 млн грн** із таким розподілом:

- 580 млн грн у межах підприємств Держлісагентства,
- 49 млн грн - у лісах Міноборони,
- 57,1 млн грн - в установах Міндовкілля,
- 15 млн грн - сумарно в комунальних лісогосподарських підприємствах,
- 2,9 млн грн - в інших лісокористувачів.

8. Встановлено, що лише невелика частка кримінальних справ про незаконні рубки потрапляє до суду. Проте, за останні п'ять років зафіксовано зростання цього показника (від 5,9% до 22%). Водночас зросла кількість справ, які перебувають на розгляді, що може бути пов'язано з неукомплектованістю та завантаженістю місцевих судів. У період з 2019 по 2023 рр. зросла кількість вироків у справах про незаконні рубки лісу, та кількість засуджених осіб, що свідчить про підвищення ефективності роботи судової системи та рівня невідворотності покарання за такі порушення.

9. Однак, важливо відзначити, що укладення угоди між прокурором та обвинуваченим щодо визнання вини сприяє прискоренню винесення вироків за статтею 246 ККУ. Згода на таку угоду може, однак, зумовити зменшення рівня покарання, що породжує питання про збереження балансу між ефективністю правоохоронних заходів та відповідністю покарання за вчинені злочини, іноді ставлячи під сумнів їхню ефективність та соціальну справедливість. Ще більше важливо враховувати, що це може також призвести до зростання економічної привабливості вчинення цього виду злочину.

10. Збір інформації про незаконні рубки стикається з низкою проблем, зокрема це відсутність єдиного визначення термінів, відсутність уніфікованої системи звітності, відсутність доступної публічної інформації про лісокористувачів, а також вплив воєнних подій та їхніх наслідків.

Позиція ГО «ЛіС» про внесення змін у законодавство щодо поняття «незаконні рубки»

На основі багаторічного досвіду в галузі лісового господарства та з метою покращення правового механізму охорони лісів від незаконних вирубок і наближення законодавства України до стандартів Європейського Союзу, ГО «Лісові ініціативи і суспільство» пропонує внести зміни до ст. 246 Кримінального кодексу України, зокрема,

1. Внести поняття **«незаконна порубка»** і **«незаконно добута деревина»** у законодавство в такій редакції:

«Незаконна порубка дерев і чагарників – це вирубка дерев і чагарників вчинена: без відповідного дозволу; за дозволом, виданим із порушенням чинного законодавства; до початку чи після закінчення встановлених у дозволі строків; не на призначених ділянках чи понад установлену кількість; не тих порід дерев, не тих розмірів дерев, не тієї категорії технічної придатності, які зазначені в дозволі; порід і окремих дерев, вирубку яких заборонено».

«Незаконно добута деревина – деревина, що отримана внаслідок незаконних рубок (порубки), а також деревина, яка не була облікована лісокористувачами у встановленому

порядку, або не має відповідних документів, що підтверджують законність її заготівлі, придбання чи транспортування».

2. Ввести додаткову кримінальну відповідальність за:

- вчинення самовільної рубки групою осіб за попередньою змовою;
- дії, вчинені особою, яку впродовж року було піддано два рази адміністративному стягненню за одне з наступних порушень:
 - незаконна порубка та пошкодження дерев або чагарників;
 - перевезення, зберігання незаконно зрубаних дерев (спійманий втретє);
 - дії, що заподіяли істотну шкоду.

3. З метою посилення охорони лісів, збереження лісових ресурсів і підвищення ефективності їхнього використання внести зміни до Постанови Кабінету Міністрів від 23.07.2008 р. №665 «Про затвердження такси для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу»:

- Підвищити величину розміру такс відшкодування збитків.г
- Ввести додатковий коефіцієнт для визначення розміру відшкодування збитків, завданих вирубкою цінних з економічної точки зору порід дерев. Розраховувати коефіцієнт залежно від породи, об'єму та ринкової вартості деревини. Оскільки вартість деревини порід, які чорні лісоруби вирубують, часто не компенсується узаконеними розрахунками, а потрібно, щоб компенсація була вищою у рази за ринкову вартість деревини.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Завершити розділення господарської, регулюючої та контрольної функцій у лісовій галузі з метою досягнення оптимального функціонування та ефективного управління.

2. Реформувати Державне агентство лісових ресурсів у державну службу (наприклад, Лісову службу України), яка має розповсюджувати свою діяльність на всіх лісокористувачів без винятку.
3. Реформувати Державну лісову охорону, виокремивши її в окремий орган, підпорядкований Лісовій службі (для цього достатньо внести незначні зміни насамперед до п.5 та Додатку, у діюче Положення-<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2009-%D0%BF#Text>) та відповідно пропрацювати структуру, яка має складатися як з управлінців центрального і територіального рівнів, так і працівників з правоохоронною підготовкою (слідчих територіального і кущового рівнів) і лісових рейнджерів (лісників-інспекторів) на місцях (більше за посиланням: https://drive.google.com/file/d/1RqBa_Z7gxX4aW2P2sng5sgbrHqBs7rir/view?usp=drive_link).
4. Внести загальні зміни в систему відносин та процесів у лісовій галузі, а також переглянути нормативно-правову базу лісового господарювання для усунення можливості подвійної інтерпретації нормативних актів та забезпечення ефективного управління та контролю.
5. Забезпечити прозору та відкриту публічну звітність лісокористувачів усіх форм власності щодо стану лісового фонду. Важливим елементом цього процесу є публікація даних про випадки незаконного вирубування лісу та рівень притягнення винних осіб до відповідальності. Паралельно потрібно вжити заходів для підвищення ефективності роботи лісової охорони.
6. Удосконалити систему моніторингу та збору даних про незаконні рубки, зокрема затвердити запропоновану нами уніфіковану форму звітності про виявлені незаконні рубки (Додаток 4).
7. Реформувати систему екологічного контролю, оскільки наразі державна екологічна інспекція не має необхідних спроможностей та повноважень для зупинення офіційних рубок, що порушують законодавство, хоча така функція передбачена рядом норм чинного законодавства.
8. Підвищити розміри адміністративних штрафів, підтримавши законопроект про внесення відповідних змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, який наразі знаходиться на розгляді у Верховній Раді.

9. Систематично публічно оприлюднювати результати судових справ на офіційних комунікаційних каналах Держлісагентства та Міндовкілля. Це сприятиме встановленню принципу відкритості та невідворотності покарання у випадках порушення лісового законодавства. Громадянське суспільство повинно мати доступ до інформації щодо виявлених фактів незаконних рубок та судових рішень. ГО «ЛіліС» пропонує ввести систему спільної звітності, яку можна переглянути за посиланням: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/16tKi0yEeLFUVLvt8Bkx7GzVT3lguLNz7MVi1tkBgEG0/edit?usp=sharin>

10. З метою оцінки стану лісового фонду на тимчасово окупованих та звільнених територіях, а також аналізу діяльності комунальних лісокористувачів після децентралізації місцевого самоврядування, необхідно здійснювати окремі дослідження.

11. Здійснити оцінку ступеня доступності інформації усіх лісокористувачів щодо визначених законом показників з набору відкритих даних, як зазначено в Постанові Кабінету Міністрів України № 825 від 21 жовтня 2015 року «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних».

12. Залучати спеціалістів професійних природоохоронних організацій, які володіють спеціальними знаннями та навичками, здатні надавати консультації, пояснення, довідки та висновки під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок (стаття 71 КПК України).

13. Надати заявникам наступні процесуальні права:

- Повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування.
- Можливість доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам.
- Повноваження скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих.
- Право ініціювати перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від проведення досудового розслідування та призначення іншого

слідчого у випадку наявності підстав для відводу або неефективного досудового розслідування.

- Можливість оскаржувати судові рішення в порядку, встановленому КПК України.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гриник Єгор, Білецький Андрій, Кабрехо ле Ру Аманда. 2023. Як корупція загрожує лісам України: Типологія й огляд кейсів корупції та незаконних рубок. Working paper 43, Basel Institute of Governance. https://baselgovernance.org/sites/default/files/2023-04/deep_dive_ukraine_ua.pdf
2. Довкілля України, 2022. Статистичний збірник. Київ, 2022. https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnav_ser_u.htm
3. Обсяги незаконних рубок, задокументованих лісокористувачами України у 2019-2021 рр. (на підставі публічних запитів): Аналітичний звіт / ГО «Лісові ініціативи і суспільство»; Н.І.Капля, Д.Ю.Карабчук, Н.С.Стрянець, та ін. – Проект Лісової служби США «Боротьба із незаконними рубками в Україні». – Л., 2022 – 163 с.
4. Обсяги незаконних рубок, задокументованих лісокористувачами України у 2022 р. (на підставі публічних запитів): Аналітичний звіт / ГО «Лісові ініціативи і суспільство»; Н.І.Капля, Д.Ю.Карабчук, та ін. – Проект Лісової служби США «Боротьба із незаконними рубками в Україні». – Л., 2023 – 56 с.
5. Причетні до корупції. Як компанії мільярдери та уряди країн ЄС не справляються з проблемами українських лісів, 2018. <https://www.earth sight.org.uk/media/download/782>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 407 Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. №835 від 30 листопада 2016 р. № 867.
7. Публічний звіт голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2022 рік. https://forest.gov.ua/storage/app/sites/8/publich_zvit/publichnii-zvit-za-2022.pdf
8. Публічний звіт голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2023 рік.
9. Реєстр лісорубних квитків за 2023 р. - відкриті дані на порталі Дія <https://data.gov.ua/dataset/cf1da2b5-c056-40ac-bad4-26979bbeae92>
10. Ринок деревини та лісоматеріалів України: як працює та що стримує розвиток? П.Яворський, Ю. Павицька, П. Кухта та В. Литвинов, 2021.

11. Kuemmerle T., Chaskovsky O., Knorn J., Volker C. Radeloff, I. Kruhlov, William S. Keeton, Patrick Hostert. Forest cover change and illegal logging in the Ukrainian Carpathians in the transition period from 1988 to 2007. Remote Sensing of Environment 113 (2009) 1194–1207.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Перелік запитів щодо обсягів незаконно добутої деревини, надісланих лісокористувачам

Відомство	Кількість надісланих запитів	Отримано відповідей		Не отримано відповідь
		Повних	Часткових	
Держлісагентство	1	1		
ДП «Ліси України»	1	1		
Міндовкілля	18		10	8
Комунальні	41	18		23
Міноборони	10	3	1	6
Міносвіти	10	3	1	6
НААН	2		2	
ДУС	3		1	2
Укрзалізниця	2		1	1
Укравтодор	1	1		
Кримінально-виконавча служба	4	2		2

Приватні лісокористувачі	30	4		26
УкрНДІЛГА	1			1
УкрНДІГірЛіс	1			1
ФДМ	1			1
Разом	123	33	16	77

Додаток 2. Приклад запиту

Громадська організація «Ліс»,
«ЛІСОВІ ІНІЦІАТИВИ І
СУСПІЛЬСТВО»

Код ЄДРПОУ 43520988
вул. Стрийський парк, 14,
Львів, 79024
Тел.: +38 (032) 295 13 06

NGO "ForestCom",
"FOREST INITIATIVES AND
COMMUNITIES",

IDN 43520988
14, Stryiskyi park str.,
Lviv 79024, Ukraine
Tel.: +38 (032) 295 13 06

Website: www.forestcom.org.ua Email: info@forestcom.org.ua

вих.№ 104

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ТЕЛІЖИНЦІ САХНОВЕЦЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

від 07.03.2024р.

sahn_sr@ukr.net

Про надання інформації

З А П И Т

на отримання публічної інформації

Громадська організація «Лісові ініціативи і суспільство», здійснюючи свої статутні завдання щодо моніторингу стану довкілля, а саме - моніторингу за змінами лісового покриву від незаконних рубок, які здійснюються у межах реалізації проекту Лісової Служби США, потребує інформації щодо діяльності лісокористувачів в Україні .

Керуючись положеннями статей 1, 5, 6, 13, 19, 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації», згідно п.3 ст.22 Закону України «Про доступ до публічної інформації» -Розпорядник інформації, який не володіє запитуваною інформацією, але якому за статусом або характером діяльності відомо або має бути відомо, хто нею володіє, зобов'язаний направити цей запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача в зв'язку з тим, що ваше підприємство має у володінні лісовий фонд, просимо надати інформацію з питань, що стосуються сфери довкілля і є суспільно важливою інформацією:

1. Відповідальну особу по обліку лісових ресурсів та контактні дані структурного підрозділу, вказати адресу сайту підприємства, розділ, де опубліковані відкриті дані діяльності підприємства згідно вимог постанови КМУ Постанови №835 від 21 жовтня 2015 р. з питань довкілля, схему розміщення лісового фонду.
2. Інформацію про виявлені лісопорушення за 2023 рік, а саме дані про:
 - загальну **площу** лісового фонду підприємства (1);

- **об'єми** (куб.м) зафіксованої незаконно вирубаной деревини (незаконна порубка лісу) загалом (2) та в розрізі адміністративної (3) і кримінальної відповідальності (4);
- кількість **виявлених лісопорушень** загалом (5) та з розподілом на окремі види лісопорушень (6), кримінальну (7) та адміністративну відповідальність (8), із них кількість - **притягнутих** до адміністративної відповідальності (9) та кількість **закритих** справ про **адміністративні** правопорушення (10);
- кількість **переданих в правоохоронні органи справ** про притягнення до відповідальності за лісопорушення загалом (11) та з розподілом на окремі види лісопорушень (12), кримінальну (13) та адміністративну відповідальність (14);
- кількість **скерованих до суду** справ про притягнення до відповідальності за лісопорушення загалом (15) та з розподілом на окремі види лісопорушень (16), кримінальну (17) та адміністративну відповідальність (18);
- кількість осіб, притягнутих до відповідальності за лісопорушення загалом (19) та з розподілом на окремі види лісопорушень (20), кримінальну (21) та адміністративну відповідальність (22);
- кількість закритих судом за результатами розгляду справ про адміністративні правопорушення загалом (23) та з розподілом на окремі види лісопорушень (24), кримінальну (25) та адміністративну відповідальність (26);
- суми **нарахованої шкоди у справах про незаконні рубки** (27) та штрафів у справах про адміністративні правопорушення (28);
- суми **реально стягнутої шкоди у справах про незаконні рубки** (29) і штрафів у справах про адміністративні правопорушення (30);
- **кількість притягнутих до адміністративної відповідальності** посадових осіб (31) і громадян (32).

Звертаємо увагу, що згідно п.3 ст.22 Закону України «Про доступ до публічної інформації» -Розпорядник інформації, який не володіє запитуваною інформацією, але якому за статусом або характером діяльності відомо або має бути відомо, хто нею володіє, зобов'язаний направити цей запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача

Відповідь прошу надіслати на електронну адресу організації: info@forestcom.org.ua у термін відповідно до законодавства.

З повагою,
Виконавчий директор
громадської організації «ЛііС»,
К.С-Г.Н.

Дмитро Карабчук

Додаток 3. Відомості про незаконні рубки за 2023 р. від лісокористувачів, включені у звіт

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
1	Вінницька	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	57	86	1165,7	
2	Волинська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	536	641	21735,8	
3	Донецька	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	17	497	7688,1	
4	Дніпропетровська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	258	2702	49718,3	
5	Житомирська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	295	3838	51530,1	
6	Закарпатська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	427	2363	47480	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
7	Запорізька	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	76	1979	26701	
8	Івано-Франківська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	257	425,4	21308,4	
9	Кіровоградська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	55	225	2644,7	
10	Київська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	215	1518,8	19946	
11	Львівська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	260	2863	39188,4	
12	Миколаївська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	86	284	5082,1	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
13	Одеська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	53	341	6667,2	
14	Полтавська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	311	1160	31673,4	
15	Рівненська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	630	1030	19228,4	
16	Сумська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	86	274	17381,1	
17	Тернопільська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	74	123	3349,5	
18	Харківська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	516	6993,7	188810,4	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
19	Херсонська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	3	11	672,9	
20	Хмельницька	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	66	78	1274,3	
21	Черкаська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	55	35	294,6	
22	Чернівецька	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	76	951	15127,2	
23	Чернігівська	ДАЛРУ	Усі лісокористувачі ДАЛРУ	33	111,9	1178,8	
24	Львівська	Комунальні	Галсільліс	3	7,24	68,91	Бродівське
25	Львівська	Комунальні	Галсільліс	2	0,2	10,00346	Буське
26	Львівська	Комунальні	Галсільліс	3	4,02	36,34	Дрогобицьке

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
27	Львівська	Комунальні	Галсільліс	0	0	0	Жидачівське
28	Львівська	Комунальні	Галсільліс	4	9,82	1709,96	Жовківське
29	Львівська	Комунальні	Галсільліс	0	0	0	Золочівське
30	Львівська	Комунальні	Галсільліс	4	3	81,56	Кам.-Бузьке
31	Львівська	Комунальні	Галсільліс	0	0	0	Миколаївське
32	Львівська	Комунальні	Галсільліс	0	0	0	Перемишлянське
33	Львівська	Комунальні	Галсільліс	1	2,76	27,31	Пустомитівське
34	Львівська	Комунальні	Галсільліс	7	2,61	20,56	Радехівське
35	Львівська	Комунальні	Галсільліс	0	0	0	Сколівське
36	Львівська	Комунальні	Галсільліс	14	36,71	305,1	Славське
37	Львівська	Комунальні	Галсільліс	17	6,2	67,29	Сокальське
38	Львівська	Комунальні	Галсільліс	104	310,46	20061,99	Старосамбірське
39	Львівська	Комунальні	Галсільліс	0	0	0	Стрийське

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
40	Львівська	Комунальні	Галсільліс	32	103,49	1698	Турківське
41	Львівська	Комунальні	Галсільліс	1	2,48	15,554	Яворівське
42	Івано-Франківська	Комунальні	ОКП «Івано-Франківськ облагроліс»	1	2	20,6	
43	Івано-Франківська	Комунальні	ОКП «Івано-Франківськ облагроліс»	19	24	240,9	
44	Івано-Франківська	Комунальні	ОКП «Івано-Франківськ облагроліс»	8	48	607,3	
45	Івано-Франківська	Комунальні	ОКП «Івано-Франківськ облагроліс»	8	10	127,3	
46	Івано-Франківська	Комунальні	ОКП «Івано-Франківськ облагроліс»	24	86	553,9	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
47	Івано-Франківська	Комунальні	ОКП «Івано-Франківськ облагроліс»	5	6,1	17,6	
48	Івано-Франківська	Комунальні	ОКП «Івано-Франківськ облагроліс»	1	2	4,4	
49	Львівська	Міноборони	ДП "Мостиське військове лісництво"	1	1,9	68,79873	
50	Львівська	МОН	Страдчівський НВЛК	1	15	Н.д	
51	Хмельницька	Міноборони	ДП"Шепетівський військовий лісгосп"	8	130,5	2281	
52	Хмельницька	Комунальні	КП"Двірець"	0	0	0	
53	Хмельницька	Комунальні	КП"Сошне"	0	0	0	
54	Хмельницька	Комунальні	КП "Білогіродка"	0	0	0	
55	Хмельницька	Комунальні	КП СЛП "ЛІС"	1	2,09	18722,05	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
56	Хмельницька	Комунальні	Шепетівське РСЛП	1	1,22	1554,5	
57	Хмельницька	Комунальні	КП "Лютарка"	0	0	0	
58	Запорізька	Міндовкілля	НЗ "Хортиця"	0	0	0	
59	Дніпропетровська	Міндовкілля	Природний заповідник «Дніпровсько-Орільський»	0	0	0	
60	Чернігівська	Комунальні	КП "Чернігівоблагроліс"	10	125,6	1415,3	
61	Хмельницька	Комунальні	СКЛГП "Діброва"	0	0	0	
62	Хмельницька	Комунальні	КП "Лісове господарство" Віньковецької (с.р.)	0	0	0	
63	Хмельницька	Комунальні	КП "Лісовик" Дунаєвецької (с.р.)	0	0	0	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
64	Хмельницька	Міндовкілля	Подільські Товтри	5	3,47	854,98	
65	Вінницька	МОН	Державний навчальний заклад "Гушинецьке вище професійне училище"	0	0	0	
66	Вінницька	Укрзалізниця	Регіональна філія "Південно-Західна залізниця" ВП "Жмеринська дистанція захисних лісонасаджень"	356	Н.д	Н.д	
67	Черкаська	Комунальні	КП"Чорнобай-ліс"	1	1,5	Н.д	
68	Черкаська	Комунальні	КСЛГП "Городищерайкомунліс"	0	0	0	
69	Черкаська	Міноборони	ДП "Черкаське військове лісництво"	0	0	0	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
70	Київська	ДУС	НПП "БІЛООЗЕРСЬКИЙ"	0	0	0	
71	Житомирська	Комунальні	КП "Житомир облагроліс"	15	110,23	1388,795	
72	Житомирська	ФДМ	ДП "Грозинське"	3	Н.д	14682,86	
73	Житомирська	НААН	Поліська дослідна станція ім. О.М.Засухіна Інституту картоплярства НААН України	0	0	0	
74	Київська	Комунальні	КП «Дарницьке лісопаркове господарство» Київської міської держаної адміністрації	2	16,5	275,748	
75	Київська	МОН	Білоцерківський національний	0	0	0	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
			аграрний університет				
76	Волинська	ДАЛРУ	Шацький національний природний парк	2	8	112	
77	Волинська	Міндовкілля	Ківецівський НПП «Цуманська Пуща»	17	134	36671,1	
78	Волинська	Міндовкілля	НПП «Прип'ять – Стохід»	1	4,54	343,187	
79	Волинська	Міндовкілля	Черемський природний заповідник	0	0	0	
80	Волинська	Міноборони	ДП «Волинський військовий лісгосп»	32	412,561	550,291	
81	Хмельницька	МінЮст	Замкова виправна колонія №58 (+31)	0	0	0	

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
82	Хмельницька	Комунальні	СЛКП "Поділля"	0	0	0	
83	Хмельницька	Комунальні	СЛКП "Флора"	0	0	0	
84	Волинська	Приватні	КОВЕЛЬСЬКЕ СЛГП АТ «ТУР»	7	25,87	251,851	
85	Рівненська	Міндовкілля	Рівненський ПЗ	7	66,115	17863,79	
86	Рівненська	Міндовкілля	Нобельський національний парк	3	н/д	500,095	
87	Рівненська	Міндовкілля	Дермансько-Остр озький НПП	1	н/д	350,509	
88	Рівненська	Міндовкілля	НПП « Пуща Радзивіла »	3	н/д	510,637	
89	Рівненська	Приватні	ССОК «Кам'яне-Случанс ький»	0	0	0	
90	Рівненська	Приватні	СВСК «Агроліс»	7	4,98		

№	Область	Підпорядкування	Лісокористувач	Кількість випадків незаконних рубок	Об'єм незаконних рубок, куб.м	Збитки, тис. грн	Примітка
91	Рівненська	Приватні	ССОК «Зносицький»	0	0	0	
92	Київська	ДУС	НПП Державна резиденція «Залісся»	1	н/д	19,414	

Додаток 4. Уніфікована форма звітності для лісокористувачів про обсяги незаконних рубок (проект)

Номер за порядком	Назва підприємства	Розрахункові кількісні показники щодо незаконних рубок												Кількість адміністративних справ	Кількість кримінальних справ	Справи передані до суду		Справи ствердно розглянуті судом					Показники виконання ДВС рішень судів		Відшкодовано без рішень судів	
		виявлені лісовою охороною			виявлені ДЕІ			виявлені правоохоронними органами			у т.ч. із невиявленими порушниками					адміністративні/ № справи	кримінальні/ № справи	кількість справ/ № справи	%	присуджений обсяг відшкодування, %	кількість справ	стягнуто шкоди, тис. грн.	кількість випадків тис. грн.			
		кількість	об'єм, куб. м	розмір шкоди, тис. грн.	Кількість	об'єм, куб. м	розмір шкоди, тис. грн.	кількість	об'єм, куб. м	розмір шкоди, тис. грн.	випадків	об'єм, куб. м	розмір шкоди, тис. грн.													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
1																										
2																										
3																										
4																										
Разом за період																										